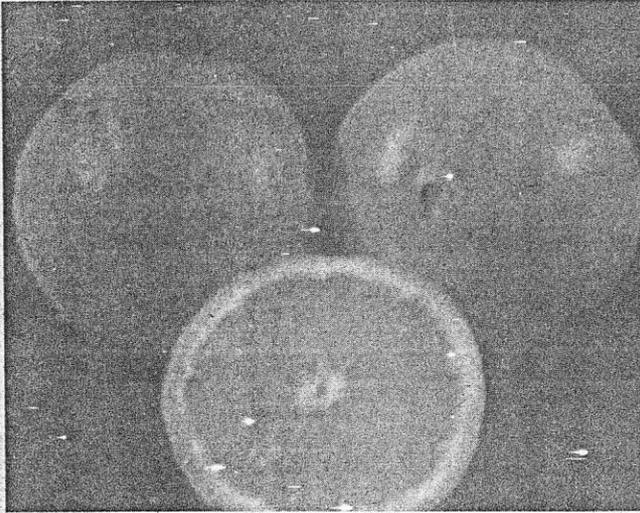

เกร็ดความรู้

การทำสบู่และแชมพูสมุนไพร

1. ยากันยุงสมุนไพรในท้องถิ่น

นายพีระพงษ์ บัวบาย นักศึกษาคณะวิศวกรรม ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้คิดค้นทำยากันยุงสมุนไพรโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น กล่าวคือ ใช้ผิวมะกรูด ตะไคร้หอม ผิวส้ม และขี้เถ้าละเอียด แบ่งมันสำปะหลังหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วผึ่งลมให้แห้งแล้วบดละเอียดทั้งหมดเพื่อทำการผสม ผิวมะกรูด เปลือกส้ม ตะไคร้หอม และขี้เถ้า ในอัตราผสม 3 : 2 : 2 : 1 ขนาดข้อนิ้วตามลำดับอีกส่วนหนึ่งละลายแป้งมัน+น้ำปริมาณแป้งมัน 3 ข้อนิ้ว + น้ำ 250 มิลลิลิตร คนให้เข้ากันแล้วนำทั้งหมดขึ้นตั้งไฟกวนจนเหนียวแล้วนำไปปั่นก้อนหรือกดลงพิมพ์ตามต้องการ

ให้สามารถจุดเผาไหม้ได้ ขนาดพอเหมาะเป็นลักษณะแท่งหรือขดเป็นวงกลมก็จะเหมาะกับการใช้งาน

คุณสมบัติพิเศษที่พบ เมื่อจุดไฟแล้วจะไม่มีกลิ่นเหม็น ทอมสมุนไพรและไต่ยุงได้ดี

สนใจ สอบถามเพิ่มเติมโทร.0-2549-3476

สบู่สมุนไพร

ผศ.ทศพร นามโสง คณะวิชาเทคโนโลยีการอาหาร วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา ได้จัดทำการทำสบู่และแชมพูสมุนไพร กล่าวว่ายากันยุงสมุนไพรปกติก็เป็นอาหารและมีสรรพคุณทางยา เช่น ขมิ้นชัน กับเปลือกมังคุด มีสรรพคุณลดการอักเสบ นมสดกับมะขามเปียกใช้ในการบำรุงผิวทำให้ผิวชุ่มชื้น วิธีการทำสบู่ คือ สบู่จะมีปฏิกิริยากับไขมันต่างที่เราใช้เป็นโซเดียมไฮดรอกไซด์ไขมันที่เราใช้คือน้ำมันมะพร้าวกับน้ำมันปาล์มการทำเหมือนกับสบู่ทั่วไป แต่ของเราคือเพิ่มตัวสมุนไพรเข้าไป เช่น ขมิ้นชัน มะกรูด เปลือกมังคุด ต้นทุเรียน คือ 30 บาท ต่อ 4 ก้อน ถ้าเป็นตามห้างก็ราคาก้อนละ 50-100 บาท/ก้อน ขณะนี้กำลังทดลองและจะมีกลุ่มแม่บ้านของพระนครศรีอยุธยา ก็ได้เข้ามาอบรมอยู่เสมอ

การทำสบู่และแชมพูสมุนไพร

สบู่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของไขมันและน้ำที่อุณหภูมิที่เหมาะสมส่วนประกอบหลัก

1. ไขมัน ไขมันแต่ละชนิดประกอบด้วยกรดไขมันต่าง ๆ กันออกไป กรดไขมันแต่ละชนิดจะให้คุณสมบัติของสบู่ที่แตกต่างกันออกไป

ไขมันที่ใช้

ก. ไขมันวัว สบู่ที่ได้จะแข็ง มีสีขาวให้ฟอง

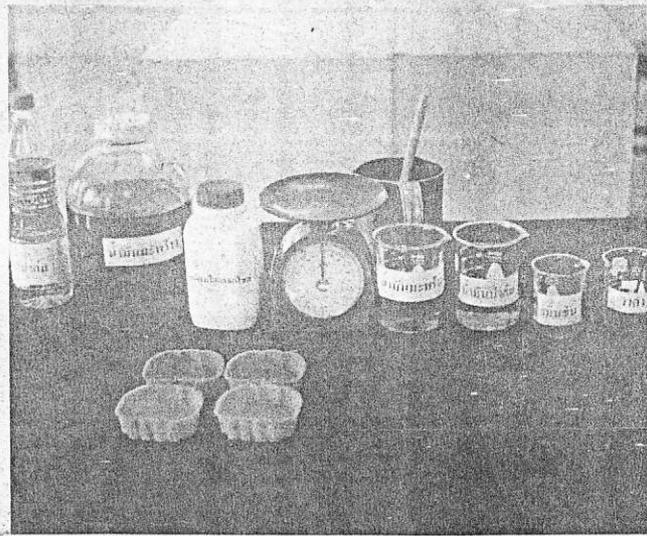
น้อย

ข. ไขมันมะพร้าว ได้สบู่เนื้อแข็ง กรอบ แดง่าย สีขาวขึ้น ฟองมาก ทำให้ผิวแห้ง

ค. ไขมันปาล์ม ได้สบู่เนื้อแข็ง ฟองน้อย

ง. ไขมันมะกอก ได้สบู่เนื้อแข็ง ฟองเป็นครีมนุ่มนวลมากให้ความชุ่มชื้นไม่ทำให้ผิวแห้ง แต่ราคาแพง

จ. ไขมันเมล็ดทานตะวัน ได้เนื้อสบู่นุ่ม

อุปกรณ์ในการทำ

ฟองน้อย

ฉ. ไขมันถั่วเหลือง ทำให้ผิวแห้งชุ่มชื้น เนื้อสบู่นุ่ม เนื้อสบู่เป็นรูพรุน ไม่สวย

2. ต่าง ต่างที่ใช้คือ โซเดียมไฮดรอกไซด์ หรือโซดาไฟ ซึ่งจะได้สบู่ก้อน ส่วนโปแตสเซียมไฮดรอกไซด์จะได้สบู่เหลว เมื่อเป็นสบู่ที่ใช้ได้ค่าความเป็นกรดต่างของสบู่จะอยู่ที่ 8-10 ปริมาณไขมันและต่างที่ใช้ต้องทำปฏิกิริยากันพอดี ไม่ให้มีต่างเหลือเพราะต่างที่เหลือจะทำอันตรายต่อผิวหนัง

3. น้ำ ใช้เพื่อละลายต่าง สำหรับปริมาณไขมัน 100 กรัม ควรใช้ต่าง 35-40 กรัม

4. ส่วนผสมที่เติมในสบู่ เช่น น้ำหอม

5. สารสกัดสมุนไพร

สารสกัดน้ำ (น้ำต้มหรือน้ำคั้น) ให้ทดแทนในส่วน of น้ำ โดยลดปริมาณน้ำที่ใช้ตาม

นักศึกษาผู้ผลิตสบู่สมุนไพร

น้ำหนักของสารสกัดที่เติมเข้ามา
สารสกัดน้ำมัน แทนที่ส่วนน้ำมันที่ใช้

ผงละเอียดหรือสมุนไพรบดละเอียด ไม่ต้องลดปริมาณน้ำที่ใช้ให้เติมสมุนไพรภายหลังผสมสบู่และน้ำค้างเข้าด้วยกันแล้ว

สมุนไพรจัดตามกลุ่ม

1. บำรุงผิวและระงับเชื้อ บัวบก ขมิ้นชัน
2. ระงับเชื้อแบคทีเรีย เปลือกมังคุด กานพลู ทับทิม
3. ระงับผิวหนังคัน เกล็ดพังพอน ฟ้าทะลายโจร เหงือกปลาหมอ
4. ให้ความชุ่มชื้นแก่ผิวหนัง กล้วยมะละกอ ว่านหางจระเข้
5. กรดบำรุงผิว สับปะรด มะเฟือง มะดัน มะขาม
6. ให้กลิ่นหอม จำปา กระดังงา พิกุล กุหลาบ

อาจารย์ผู้ให้ข้อมูล

สบู่ก้อน

ส่วนผสม

1. น้ำมันมะพร้าว	200	กรัม
2. น้ำมันปาล์ม	200	กรัม
3. โซเดียมไฮดรอกไซด์	60	กรัม
4. น้ำ	150	กรัม

วิธีทำ

1. เตรียมพิมพ์สำหรับทำสบู่ ตามขนาดและรูปร่างที่ต้องการ
2. ค่อยๆ เทโซเดียมไฮดรอกไซด์ลงน้ำผสมให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ให้อุณหภูมิเหลือ 40 องศาเซลเซียส
3. ผสมน้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์มใส่ภาชนะตั้งบนลังถึง คนให้เข้ากันจนได้อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส แล้วกลง
4. เทสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ (ในข้อ 2) ลงในน้ำมัน (ในข้อ 3) คนให้เข้ากัน
5. คนไปเรื่อยๆ จนสบู่จับตัวเหนียวข้นแล้วจึงเทในแม่แบบที่เตรียมไว้
6. ประมาณ 3-6 ชั่วโมง สบู่จับตัวเป็นก้อนทิ้งไว้ 1 สัปดาห์ แล้วจึงเอาออกจากแบบเช็คค่าความเป็นกรดต่าง ห่อสบู่ให้มิดชิด เก็บต่อไปอีกนานประมาณ 4 สัปดาห์ จึงนำไปใช้

สบู่ผสมสมุนไพร

สบู่ล้างสัสมัน

ส่วนผสม

1. น้ำมันมะพร้าว	120	กรัม
2. น้ำมันปาล์ม	80	กรัม
3. น้ำมันมะกอก	200	กรัม
4. โซเดียมไฮดรอกไซด์	56	กรัม
5. น้ำส้มคั้น	70	กรัม
6. น้ำ	70	กรัม

วิธีทำ

1. เตรียมพิมพ์สบู่อตามที่ต้องการ
 2. ค่อยๆ เทโซเดียมไฮดรอกไซด์ลงในน้ำผสมให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ให้อุณหภูมิเหลือ 40 องศาเซลเซียส
 3. เตรียมน้ำส้มคั้น
 4. ผสมน้ำมันมะพร้าวกับน้ำมันปาล์ม แล้วผสมลงในน้ำมันมะกอก ใส่ภาชนะตั้งบนลังถึงหรือภาชนะขนาดใหญ่ใส่น้ำคนให้เข้ากันจนได้อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียสแล้วยกลงจากไฟ
 5. เทน้ำส้มคั้นจากข้อ 3 ลงในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ข้อ 2
 6. เทสารละลายจากข้อ 5 ลงในน้ำมันข้อ 4 คนให้เข้ากันเทลงพิมพ์
 7. ประมาณ 4-8 ชั่วโมง สบู่จับตัวเป็นก้อนแข็ง ทิ้งไว้ 1 สัปดาห์ จึงเอาออกจากแบบเช็คค่าความเป็นกรดต่าง ห่อสบู่ให้มิดชิดเก็บต่อไปอีกนานประมาณ 4 สัปดาห์จึงนำไปใช้
- สบู่มะละกอ**
ส่วนผสม

1. น้ำมันมะพร้าว	120	กรัม
2. น้ำมันปาล์ม	120	กรัม
3. น้ำมันเมล็ดทานตะวัน	180	กรัม
4. โซเดียมไฮดรอกไซด์	60	กรัม
5. มะละกอบด	30-60	กรัม
6. น้ำ	160	กรัม

วิธีทำ

1. เตรียมพิมพ์สบู่อตามขนาดและรูปร่างที่ต้องการ
2. ปอกเปลือกมะละกอ เอาเมล็ดออก บดให้เป็นเนื้อละเอียด
3. ค่อยๆ เทโซเดียมไฮดรอกไซด์ลงในน้ำผสมให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ให้อุณหภูมิเหลือ 40 องศาเซลเซียส

สบู่สมุนไพร (Handmade Herbal Soap)

ส่วนผสม	
น้ำมันมะพร้าว	200 กรัม
น้ำมันปาล์ม	150 กรัม
น้ำมันงา	50 กรัม
โซเดียมไฮดรอกไซด์	60 กรัม
น้ำ	150 กรัม

วิธีการ

ละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ลงในน้ำ

ทำให้อุณหภูมิที่อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส

ค่อยๆ ผสมลงในน้ำมันพืช

ส่วนผสมจะเป็มของเหลวขึ้น

เทลงพิมพ์

ส่วนผสมแข็งตัวและแกะออกจากพิมพ์

ทิ้งไว้ประมาณ 3 สัปดาห์

บอร์ดแสดงขั้นตอนการทำสบู่สมุนไพร

4. ผสมน้ำมันมะพร้าวกับน้ำมันปาล์ม แล้วผสมลงในน้ำมันเมล็ดทานตะวัน ใส่ภาชนะตั้งบนลังถึงหรือภาชนะขนาดใหญ่ใส่น้ำ คนให้เข้ากันจนได้อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส แล้วยกลงจากไฟ

5. เทสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ข้อ 3 ในส่วนผสมน้ำมันข้อ 4 คนจนเกิดสบู่

6. เติมมะละกอบด คนจนเข้ากันเทลงพิมพ์

7. ประมาณ 4-8 ชั่วโมง สบู่จับตัวเป็นก้อนทิ้งไว้ 1 สัปดาห์ จึงเอาออกจากแบบ เช็ดค่าความเป็นกรดต่าง ห่อสบู่ให้มิดชิด เก็บต่ออีกนานประมาณ 4 สัปดาห์ จึงนำไปใช้

ส่วนผสม

- 1. น้ำมันมะพร้าว 60 กรัม
- 2. น้ำมันปาล์ม 80 กรัม
- 3. น้ำมันถั่วเหลือง 200 กรัม
- 4. น้ำมันแชน้ำมัน 60 กรัม
- 5. โซเดียมไฮดรอกไซด์ 56 กรัม
- 6. น้ำ 140 กรัม

สบู่เปลือกมังคุด

ส่วนผสม

- 1. น้ำมันมะพร้าว 120 กรัม
- 2. น้ำมันปาล์ม 80 กรัม
- 3. น้ำมันถั่วเหลือง 200 กรัม
- 4. โซเดียมไฮดรอกไซด์ 60 กรัม

5. น้ำเปลือกมังคุด 70 กรัม
(เปลือกมังคุด 1 ส่วน + น้ำ 5 ส่วน)

6. น้ำ 70 กรัม

ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร

แชมพูผสมสมุนไพร

แชมพูผสมสมุนไพรมะกรูด

ส่วนผสม

- 1. แชมพูออย 200 กรัม
- 2. เอปี้ซี 20 กรัม
- 3. เกลือแกง 20 กรัม
- 4. สารกันบูด 5 กรัม
- 5. น้ำต้มมะกรูด 500 กรัม
- 6. ลาโนลิน 20 กรัม
- 7. น้ำสะอาด 200 กรัม
- 8. สีผสมอาหารตามชอบ

วิธีการ

1. ใส่แชมพูออยในอ่างผสม ใส่เกลือแกง คนไปทางเดียวกัน

2. ละลายลาโนลินในน้ำร้อน 100 กรัม
3. ผสมข้อ 2 ลงใน (1)
4. ใส่น้ำต้มมะกรูด น้ำปลา ผสมทิ้งไว้

(มะกรูด 100 กรัม หั่นฝอยต้มกับน้ำ 500 กรัม แล้วกรองเอาแต่น้ำ)

สบู่เหลวผสมขมิ้นชัน

ส่วนผสม

1. แชมพูออย	500	กรัม
2. คอมเพแลน เคดี	75	กรัม
3. กลีเซอริน	50	กรัม
4. สารสกัดขมิ้นสด	25	กรัม
5. น้ำหอมตามชอบ		
6. กรดมะนาว	10	กรัม
7. น้ำเปล่า	340	กรัม

วิธีทำ

1. เทแชมพูออยลงในอ่างผสม ใส่น้ำครึ่งหนึ่งค่อยๆ เติมลงในอ่างผสม

2. เติมคอมเพแลน เคดี คนจนหมด

3. แบ่งน้ำเล็กน้อย ละลายซิดริก เติมสารสกัดขมิ้น สารกันบูดและน้ำหอมและน้ำเปล่าส่วนที่เหลือ

น้ำยาล้างจานผสมมะนาว

ส่วนผสม

1. แชมพูออย	500	กรัม
2. ผงฟอง	50	กรัม
3. กรดมะนาว	1	ช้อนโต๊ะ

4. น้ำต้มเปลือกมะนาว 1.5 กิโลกรัม
5. เกลือแกง 50 กรัม
6. สีตามใจชอบ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข 2543 คู่มือผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอางเพื่อเศรษฐกิจชุมชน มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา

2. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจพืชสมุนไพรและอาหารเสริมสุขภาพ รุ่นที่ 2 กลุ่มงาน เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรกองโครงการและประสานงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ข่าวฝากจากคณะกรรมการเพื่อนเกษตร

* ขอเชิญโฆษณาสินค้าในวารสารเพื่อนเกษตร

☼ อัตราค่าโฆษณาราคามิตรภาพ

☼ ยกเว้นการโฆษณาสารเคมีมีพิษทุกประเภท

☼

☼ ในวันอาทิตย์ จัดสนทนาทำกิน

ท่านสามารถแนะนำสินค้าพร้อมติดต่อบริษัท

ติดต่อ สำนักงานวารสารเพื่อนเกษตร โทร.

0-3562-7333 , 0-1921-6073 คุณเสวรี , คุณพรทิพย์

✍ วารสารเพื่อนเกษตรขอเชิญท่านที่สนใจงานข่าวทางด้านการเกษตร ประจำจังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศไทย สมัครเป็นผู้สื่อข่าวอิสระโดยมีค่าตอบแทนให้ตามสมควร ติดต่อ 0-9500-6015